

ІСТОРИЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

УДК 929(477)

DOI: 10.33663/1563-3349-2023-94-41

А. І. МЕЛЬНИК

ВПЛИВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО НА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКО-ПРАВОВОЇ ДУМКИ В ГАЛИЧИНІ

Проаналізовано й узагальнено роль К. Левицького, видатного українського громадсько-політичного діяча, вченого-правника, в утвердженні національної ідентичності українців Галичини. Висвітлено його суспільно-політичну, наукову, просвітницьку і законодавчу діяльність як одного з фундаторів національно-державницького напрямку в західноукраїнській політичній думці. Встановлено, що у своїх наукових розвідках на культурологічні, історично-політичні і правничі теми К. Левицький обґрунтував методологічні принципи формування української політико-правової думки в Галичині.

Ключові слова: інтелектуальна спадщина, суспільно-політична діяльність, наукова діяльність, просвітницька діяльність, законодавча діяльність, українська політико-правова думка, методологічні принципи.

Melnyk Andrii. *The influence of the intellectual heritage of Kost Levytskyi on the formation of Ukrainian political and legal thought in Galicia*

The role of K. Levytskyi, an outstanding Ukrainian public and political figure, legal scientist, in establishing the national identity of Ukrainians of Galicia is analyzed and summarized. His socio-political, scientific, educational and legislative activities are highlighted, as one of the founders of the national-state trend in Western Ukrainian political thought. It has been established that

in his scientific investigations on cultural, historical, political and legal topics, K. Levytskyi substantiated the methodological principles of the formation of Ukrainian political and legal thought in Galicia.

Key words: *socio-political activity, scientific activity, political-legal opinion, national-state direction.*

Дослідження суспільно-політичної, наукової і законотворчої діяльності К. Левицького – видатного представника української політико-правової думки ХІХ–ХХ століть, спрямованої на розвиток і утвердження української національної ідеї, набуває нині особливої актуальності. Адже історія Галичини є достатньо персоніфікованою, а західноукраїнські землі, що перебували у складі Австрійської монархії, «відіграли неоціненну роль в історії України, на десятиліття ставши центром духовної праці свідомого українства та осередком, де зароджувалися та апробувалися різні політичні ідеї та течії, що мали загальнонаціональний вплив» [1, с. 230]. Отже, пізнання історичного минулого нашої держави є важливою складовою формування національної свідомості українців.

Аналіз наукової літератури, спеціальних тематичних розвідок, мемуарів, публіцистичних статей засвідчує, що суспільно-політична, наукова і законотворча діяльність К. Левицького привертає увагу вчених вже понад століття. Перші згадки про нього, як правника і громадсько-політичного діяча, з'являлися у виданнях з історії українського національно-визвольного руху загалом. Діяльність К. Левицького аналізували, зокрема, М. Грушевський, І. Крип'якевич, Н. Полонська-Василенко.

Цікавою й пізнавальною є книга І. Сохоцького «Історичні постаті Галичини ХІХ–ХХ ст.», в якій автор, висвітлюючи життєвий шлях К. Левицького і його роль в утвердженні національної самоідентифікації галицьких українців, влучно підмітив, що він «дуже скоро включився в громадську працю і не було ділянки національного життя, в якій не брав би активної участі» [2, с. 137].

У радянський період, коли діяльність провідників українського національно-визвольного руху в Галичині замовчувалася або фальсифікувалася, важко було знайти об'єктивні судження про К. Левицького. Винятком є наукові праці О. Карпенка, який не побоювся відійти від стереотипних ідеологічних трактувань про

Західно-Українську Народну Республіку. І, як слушно зазначає дослідник радянської історіографії І. Пендзей, «своїми поглядами на Листопадовий зрив 1918 р. О. Карпенко в умовах тоталітарного режиму першим із українських дослідників не тільки з'ясував історичні передумови утворення ЗУНР, визначив її національно-демократичні витоки, але й став на тернистий шлях боротьби проти замовчування, невизнання національно-демократичного змісту подій, що розгорнулися на східногалицьких теренах, недооцінки й заперечення значення вибореної галичанами державності [3, с. 153]. І про К. Левицького науковець писав неупереджено.

Увага до вивчення інтелектуальної спадщини К. Левицького помітно зросла за роки незалежності України: з'явилися друком збірники матеріалів наукових конференцій, енциклопедичні статті, монографічні видання, в яких висвітлюються різноманітні аспекти державотворчої діяльності К. Левицького. Це, зокрема, дослідження Т. Андрусика, І. Андрухіва, І. Василик, І. Васюти, У. Вовкович, Я. Грицака, В. Качмаря, О. Красівського, М. Кугутяка, М. Литвина, С. Макарчука, Д. Сворака, О. Сухого, Б. Тищика та ін. Значна увага постаті К. Левицького приділена в дослідженнях з історії Української національно-демократичної партії. Окремі фрагменти його біографії є в праці «Західно-Українська Народна Республіка. 1918–1923. Уряди. Постаті», в якій розглянуто державотворчі процеси на західноукраїнських землях у 1918–1919 рр. Правничу складову в творчій спадщині та діяльність К. Левицького проаналізував В. Регульський, а посольську каденцію у Віденському парламенті досліджувала І. Василик. Становленню та розвитку державно-правових поглядів К. Левицького присвятила статтю А. Стечишин.

Із зарубіжних дослідників слід виокремити працю Т. Гунчака, І. Сольчаника. Однак поки що немає комплексного дослідження, яке б узагальнило організаторську, політичну, наукову, просвітницьку і законотворчу діяльність К. Левицького та його вплив на формування політико-правової думки в Галичині на початку ХХ ст.

Ключем для висвітлення зазначеної проблеми є слова К. Левицького, що його «провідним бажанням є те, щоб в нашій історії не лишилися самі тільки тіні забутих предків, але також діла незабутих діячів! Тоді молоде покоління відчує діячів змагань, невдач і національного терпіння [4, с. 735]. Цей наратив є стрижневим у науково-документальних працях К. Левицького, зокрема в книгах

«Історія політичної думки галицьких українців 1848–1914 (на підставі споминів)», «Історія визвольних змагань галицьких українців з часу світової війни 1914–1918 рр., «Українські політики. Сильвети наших давніх послів і політичних діячів 1907–1914», «Великий зрив (до історії української державності від березня до листопада 1918 р. на підставі споминів та документів)» та інших, в яких він наголошував на необхідності «щоби молодшому поколінню дати підручник історії політичної думки Галицьких Українців на протязі минулого півстоліття» та «щоби молодше покоління брало зразки з громадянських діячів минулого часу і не помилялося вже в тих справах, в яких блудили наші батьки, ... зясувати важніші події з нашого минулого, що зображують політичну думку у визвольних змаганнях Українців галицької землі» [5, с. 3].

Отже, К. Левицький використав спомини не лише для висвітлення історії українського національного руху, а й для обґрунтування принципів формування української політико-правової думки. «Таке трактування нашої, неписаної досі історії уважаю за вказане і доцільне не тільки ізза потреби освідомлення молодшого покоління в тім, що діялося в недавньому часі, але й тому, щоби будучий історик розпізнавав і осуджував те минуле на основі провірених подій, а ніколи на підставі своїх догадів або довільних тез. Кажу се отверто і виразно, бо як раз мені довело ся почути між нами такі думки, що історія скаже те, чого захочеться історіографам» [6, с. 3].

З подібними думками, як видно з аналізу, К. Левицький не погоджувався, адже вважав, що учасники й очевидці подій «мають передати все те, що діялося – вірно, щоби історія сказала слово правди». Саме тому, на його переконання, важливо «повідомити громадянству не тільки «відрадіні і світлі моменти, але й наші недомагання з того часу ... щоби здоровими струями праці скріплювати наш національний організм» [7, с. 7]. Вчений вважав, що українську націю об'єднати може лише внутрішня перемога політичної думки, а не замовчування дійсності. Усвідомлюючи, що «служба народна є строгим обов'язком, та що вона не приносить ні достатку ні похвали, а несе з собою звичайно недостаток і мало дійсного узнання, — але проте є вона високим обов'язком, що творить вартости для сучасности і будучности нації», К. Левицький стверджував, що «таке поминання справи піддержувало у мене непохитну

віру в національно -політичну ідеологію: треба працювати, щоби добути» [8, с. 736].

Водночас позиція К. Левицького як очільника українського національно-визвольного руху полягала в тому, що «сьогоднішні живі громадяни не можуть стояти безкритичною масою, привикаючи, що хтось думає за них і працює, та щось принесе. Вони мусять також розважувати минуле і сучасне, та проявляти самодільну працю і розуміння того, що діється, а не питатися безнастанно: що діється і що нам принесе будуччина... Те, що добудемо власними силами! – Це відповідь нас самих, бо пустий гнів сили не має. Тому нам всім треба разом працювати, та ніколи не забувати, що тільки ті народи добувають кращу долю, які вміють працювати постійно і зєдинено та шанувати історію своєї нації» [9, с. 7].

Науково-теоретичні положення, які стосувалися формування і розвитку української політико-правової думки, К. Левицький обґрунтував в еміграції. Осмислюючи причини поразки національно-визвольних змагань, він привертав особливу увагу до проблеми політико-правового виховання українців, наполягав на потребі об'єктивного відображення історичних подій і донесення до молоді правди про діяльність старшого покоління. Власне, ці принципи визначали життєве кредо К. Левицького і він керувався ними у своїй суспільно-політичній, науковій і законодавчій діяльності, впливаючи таким чином на розвиток української національної ідеї в галицькому суспільстві.

Як слушно зазначає А. Стечишин, головним змістом освітньої, громадської, економічної, політичної, адвокатської і парламентської діяльності К. Левицького було домогтися, щоб українці Східної Галичини не застигли у своїй етнографічній самоідентифікації, не зупинилися у своєму політичному національному самоусвідомленні, а піднялися до правового розуміння шляхів розбудови української національної ліберально-демократичної держави європейського взірця [10, с. 76].

К. Левицький докладав багато зусиль для державницького розуміння національного руху українців. Значною мірою цьому сприяло започатковане вченим видання книг на злободенні для українців теми. Цінність і значення доробку Костя Левицького з різних важливих правових аспектів, громадських, соціальних, економічних та інших питань, як підкреслює Т. Андрусак, важко переоцінити.

Адже загальний наклад цих видань, як і інших видань «Просвіти», сягав декількох десятків тисяч, тож реально сприяв піднесенню рівня ознайомленості населення з вимогами та можливостями, які надавало чинне законодавство, що, безперечно, сприяло рівню правової свідомості та правової культури українського населення [11, с. 7].

Занурившись у політику в 1885 році (разом із Ю. Романчуком, О. Барвінським, В. Нагірним, І. Белеєм, отцем С. Качалою та іншими), К. Левицький увійшов до складу «Народної ради» – політичного товариства, в програмі якого стверджувалося, що галицькі русини є «частиною великого 20-мільйонного народу малоруського, самостійного, посеред громади народів слов'янських. Власне, тоді в умовах австро-угорського панування він з однодумцями закладав теоретичні засади правової думки в Східній Галичині, а також провадив активну роботу у законодавчому процесі в Галицькому сеймі та австро-угорському парламенті» [12, с. 61].

Упродовж 80-х років XIX століття і до 1914 р. суспільно-політична і наукова діяльність К. Левицького була спрямована на підвищення рівня правової грамотності й культури українців на основі законодавства Австро-Угорської монархії. У своїх наукових працях та публічних виступах він активно коментував конституційні закони, оцінював їх із точки зору захисту інтересів галицьких українців. Велику увагу К. Левицький приділяв захисту української мови, розуміючи, що рідна мова є одним з найважливіших інструментів націотворення. Його заслугою було, зокрема, включення до польсько-української угоди 1890–1894 рр. (у її підготовці К. Левицький брав участь як секретар «Народної ради») положень про відкриття в Крайовій шкільній раді української секції, призначення на вищі посади свідомих українців, про ведення в Львівському університеті українською мовою ділової переписки з українцями тощо. А в одній зі своїх перших статей «Про право руской мови», написаній у 1896 році, К. Левицький зазначав, що «як у кожному ділі, так і щодо мови нам треба бути свідомими свого народу, права та й виконувати то право, бо не вартий свободи і людського права той народ, що з них не користує» [13, с. 11].

Просвітницька і законодавча діяльність К. Левицького значно посилилася, коли він у 1907 р. став послом до Віденського парламенту, а в 1908 р. – послом до Галицького крайового сейму [14,

с. 139], де займався проблемами внутрішньополітичного реформування Австро-Угорщини. Він виступав за запровадження загального, рівного, прямого й таємного виборчого права для крайових представництв; про вибори державної комісії для розробки закону про національність; про національність й мови; про врегулювання національного питання [15, с. 154].

Українське парламентське представництво, очолюване К. Левицьким, ставило за мету добитися самостійного політичного, економічного, соціального і культурного розвитку українського народу. Уся діяльність К. Левицького, як зазначає І Василик, мала демократичний характер. Перевагу він надавав мирним переговорам, обструкції були найбільш радикальним методом ведення парламентської боротьби [16, с. 158]. Тому окремі українські політики критикувати парламентську діяльність К. Левицького та очолюваної ним партії за надмірну миролюбність до австрійської держави. Радикали та представники опозиції називали діяльність К. Левицького «політикою малих діл», що придушує пафос боротьби розворушених мас та заступає конечну мету, до якої має змагати народ [17, с. 74]. Проти політики К. Левицького виступав також М. Грушевський [18]. Але К. Левицький визнавав лише цивілізовані, правові методи політичної боротьби і твердо дотримувався принципу: «в політиці треба брати що можна і поки час, щоб не було запізно» [19, с. 13], він був переконаний, як наголошує А. Стецишин, що передусім треба невпинною органічною працею піднести народ на вищий щабель, виховати широкі кадри фахової інтелігенції, добитися її входження до всіх державних і самоврядних інститутів, і тоді домагатися національної автономії [20, с. 74].

К. Левицький сподівався, що австрійський уряд дозволить створити автономний національний край з окремою законодавчою та виконавчою владою для етнічних українських земель Австро-Угорщини, а тому виявляв лояльність до влади: «Ми стояли і стоїмо у цій тяжкій хвилі якнайвірніше при цісарі і державі, очікуючи здійснення наших оправданих домагань для визволення українського народу» [21, с. 137-138]. Така позиція давала політичним опонентам К. Левицького підстави звинувачувати його в угодовстві. Подібну оцінку висловлювали й деякі науковці, зазначаючи, що стосунки К. Левицького з керівництвом Австро-Угорської армії «сповнені угодовства до цісаря та монархії, в них відсутні чіткі

незалежницькі орієнтири» [22, с. 63]. З позицій сьогодення такі висновки безпідставні. Як зазначається в Енциклопедії українознавства, на кожному з етапів своєї діяльності К. Левицький був визнаним лідером національно-визвольних змагань, а на тлі інших політичних діячів тієї епохи – часів ЗУНР та визвольних змагань початку 20-х років – він постає значною величиною, котра уособлює найкращі традиції української політико-правової думки ХІХ – ХХ століть, спрямованої на досягнення та закріплення і розвиток української державницької ідеї [23, с. 1268]. Його лояльне ставлення до австрійської влади було своєрідною тактикою, продиктованою реальною суспільно-політичною ситуацією. Не випадково Йосиф Сліпий, відзначаючи величезні заслуги К. Левицького перед українським суспільством, у надгробному слові назвав його «керманичем політичного життя народу до останньої хвилини» [24, с. 5].

Отже, аналіз суспільно-політичної, наукової, просвітницької та законотворчої діяльності К. Левицького показав, що історія української політико-правової думки – це не лише процес поступового усвідомлення українцями Галичини своєї національної самоідентифікації, нагромадження знань про буття нації, а й жорстока боротьба поглядів, протилежних світоглядів, кожний з яких намагається знайти опертя в суспільній думці, вплинути на політичну практику і розвиток права. У своїх наукових працях К. Левицький висвітлює закономірності виникнення, розвитку і боротьби політико-правових ідей і теорій, визначив і охарактеризував основні чинники формування української політико-правової думки та розкрив її дію в галицькому суспільстві.

1. Круглашов А. Проблеми національно-культурного розвитку українців Австрії в працях Михайла Драгоманова (друга половина ХІХ ст.). *Українсько-австрійські культурні взаємини другої половини ХІХ – початку ХХ століття* / за ред. О. Федорука. Київ-Чернівці, 1999. 303 с. 2. Сохоцький І. Будівничі новітньої української державности в Галичині. Д-р Кость Левицький. *Історичні постаті Галичини ХІХ–ХХ ст.* / Наукове товариство ім. Шевченка. Бібліотека українознавства, Ч. 8. Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто, 1961. 247 с. 3. Пендзей В. О. Ю. Карпенко та радянська історіографія ЗУНР. *Український історичний журнал*. 2015. № 3. С. 139–153. 4. Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців. 1848–1914. З ілюстраціями на підставі споминів і документів. Львів,

1926. 736 с. **5.** Там само. **6.** Там само. **7.** Левицький К. Великий зрив (до історії української державности від березня до листопада 1918 р. на підставі споминів та документів). 1968. 149 с. **8.** Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців... С. 736. **9.** Левицький К. Великий зрив... С. 7. **10.** Стечишин А. В. Генеза поглядів на державу і право К. Левицького. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право.* С. 71–77. **11.** Андрусак Т. Г. Видатні правознавці України. Кость Левицький – правник і просвітител, 2017. С. 6–10. **12.** Регульський В. Правнича думка утворчій спадщині та діяльності Костя Левицького. *Етнічна історія народів Європи.* 2001. № 11. С. 61–64. С. 61. **13.** Левицький К.. Про праварускої мови / напысав Дрґ Кость Левицький. Львів. 1896. 32 с. С. 11. **14.** Сохоцький І. Там само. С. 139. **15.** Василик І. Б. Депутатська діяльність Костя Левицького у Віденському парламенті. *Україна – людина.* Київ. Збірник наукових праць НДІУ, том XXV. С. 151–159. **16.** Там само. С. 158. **17.** Стечишин А. Там само. С. 74. **18.** Грушевський М. Новий період історії України: (за роки від 1914 до 1919). Київ: Либідь, 1992. 44 с. **19.** Левицький К. Українські політики Галичини. Тернопіль, 1996. 178 с. **20.** Стечишин А. Там само. С. 74. **21.** Левицький К. Історія визвольних змагань галицьких українців з часу світової війни. Друкарня оо. Василян у Жовкві. 1926. С. 137–138. **22.** Регульський В. Там само. С. 63. **23.** Енциклопедія українознавства. Т. 4. Львів, 1994. С. 1268. **24.** Величавий похорон през. д-ра Костя Левицького. *Краківські вісті.* № 257 (412). 1941. 13 листопада. С. 5.

References

1. Kruhlashov A. Problemy natsionalno-kulturnoho rozvytku ukrainsiv Avstrii v pratsiakh Mykhaila Drahomanova (druha polovyna KhIKh st.). *Ukrainsko-avstriiski kulturni vzaiemyny druhoi polovyny XIX – pochatku XX stolittia / za red. O. Fedoruka.* Kyiv-Chernivtsi, 1999. 303 s. **2.** Sokhotskyi I. Budivnychi novitno ukrainskoi derzhavnosti v Halychyni. D-r Kost Levytskyi. *Istorychni postati Halychyny XIX–XX st. / Naukove tovarystvo im. Shevchenka.* Bibliotekaukrainoznavstva, Ch. 8. Niu-York–Paryzh–Sidnei–Toronto, 1961. 247 s. **3.** Pendzei V. O. Yu. Karpenko ta radianska istoriohrafia ZUNR. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal.* 2015. № 3. S. 139–153. **4.** Levytskyi K. Istoriia politychnoi dumky halytskykh ukrainsiv. 1848–1914. Z iliustratsiiamy na pidstavi spomyniv i dokumentiv. Lviv, 1926. 736 s. **5.** Там само. С. 3. **6.** Там само. **7.** Levytskyi K. Velykyi zryv (do istorii ukrainskoi derzhavnosti vid bereznia do lystopada 1918 r. na pidstavi spomyniv ta dokumentiv). 1968. 149 s. **8.** Levytskyi K. Istoriia politychnoi dumky halytskykh ukrainsiv... S. 736. **9.** Levytskyi K. Velykyi zryv... S. 7. **10.** Stechyshyn A. V. Heneza pohliadiv na derzhavu i pravo K. Levytskoho. *Naukovo-informatsiinyi visnyk Ivano-Frankivskoho universytetu prava imeni Korolia Danyla Halytskoho: Zhurnal. Seriya Pravo.* С. 71–77. **11.** Andrusiak T. H. Vydadni pravoznavtsi Ukrainy. Kost Levytskyi – pravnyk i prosvitytel, 2017. С. 6–10. **12.** Rehulskyi V.

Pravnycha dumka u tvorchii spadshchyni ta diialnosti Kostia Levytskoho. *Etnichna istoriia narodiv Yevropy*. 2001. № 11. S. 61–64. **13.** Levytskyi K. Pro prava ruskoj movy / парывав Дръ Kost Levytskii. Lviv. 1896. 32 s. **14.** Sokhotskyi I. Tam samo. S. 139. **15.** Vasylyk I. B. Deputatska diialnist Kostia Levytskoho u Videnskomu parlamenti. *Ukraina – liudyna*. Kyiv. Zbirnyk naukovykh prats NDIU, tom KhKhV. S.151–159. **16.** Tam samo. S. 158. **17.** Stechyshyn A. Tam samo. S. 74. **18.** Hrushevskiy M. Novyi period istorii Ukrainy: (za roky vid 1914 do 1919). Kyiv: Lybid, 1992. 44 s. **19.** Levytskyi K. Ukrainski polityky Halychyny. Ternopil, 1996. 178 s. **20.** Stechyshyn A. Tam samo. S. 74. **21.** Levytskyi K. Istoriia vyzvolnykh zmahhan halytskykh ukraintsiv z chasu svitovoi viiny. Drukarnia oo. Vasyliian u Zhovkvi. 1926. S. 137–138. **22.** Rehulskyi V. Tam samo. S. 63. **23.** Entsyklopediia ukrainoznavstva. T. 4. Lviv, 1994. S. 1268. **24.** Velychavyi pokhoron prez. d-ra Kostia Levytskoho. *Krakovski visti*. № 257 (412).1941.13 lystopada. S. 5.

Melnyk Andrii. The influence of the intellectual heritage of Kost Levytskyi on the formation of Ukrainian political and legal thought in Galicia

The role of K. Levytskyi, an outstanding Ukrainian public and political figure, legal scientist, in establishing the national identity of Ukrainians of Galicia is analyzed and summarized. His socio-political, scientific, educational and legislative activities are highlighted, as one of the founders of the national-state trend in Western Ukrainian political thought. It has been established that in his scientific investigations on cultural, historical, political and legal topics, K. Levytskyi substantiated the methodological principles of the formation of Ukrainian political and legal thought in Galicia. K. Levytskyi's words serve as the key to clarifying the mentioned problem, that his «leading desire is that in our history not only the shadows of forgotten ancestors remain, but also the deeds of unforgettable figures! Then the young generation will experience the figures of competition, failure and national patience. This narrative is central to the scientific and documentary works of K. Levytskyi, in particular in the books «History of the Political Thought of Galician Ukrainians 1848–1914 (based on memories)», «History of the Liberation Struggle of Galician Ukrainians since the World War 1914–1918», «Ukrainian politicians Silhouettes of our former ambassadors and political figures 1907–1914», «The Great Upheaval (to the history of Ukrainian statehood from March to November 1918, based on memories and documents)», etc., in which he emphasized the need to give the younger generation a history textbook of the political opinion of Galician Ukrainians over the past half century, and «so that the younger generation takes examples from the civic figures of the past and does not make mistakes in those matters in which our fathers were fornicating, ... to find out the most important events from our past that depict political opinion in liberation contests Ukrainians of the Galician land».

K. Levytskyi substantiated the scientific and theoretical provisions related to the formation and development of Ukrainian political and legal thought in emigration. Reflecting on the reasons for the defeat of the national liberation

struggles, he drew special attention to the problem of political and legal education of Ukrainians, insisted on the need for an objective reflection of historical events and conveying to the youth about the activities of the older generation. Actually, these principles determined the life credo of K. Levytskyi and he was guided by them in his socio-political, scientific and legislative activities, thereby influencing the development of the Ukrainian national idea in Galician society.

K. Levytskyi made a lot of efforts for a statesman's understanding of the national movement of Ukrainians. To a large extent, this was facilitated by the publication of books on topics of concern to Ukrainians initiated by scientists. Throughout the 80s of the 19th century and until 1914, K. Levytskyi's socio-political and scientific activities were aimed at increasing the level of legal literacy and culture of Ukrainians based on the legislation of the Austro-Hungarian Monarchy. In his scientific works and public speeches, K. Levytskyi actively commented on constitutional laws, evaluated them from the point of view of protecting the interests of Galician Ukrainians. K. Levytskyi paid great attention to the protection of the Ukrainian language, realizing that the native language is one of the most important tools of nation-building. His merit was, in particular, the inclusion in the Polish-Ukrainian agreement of 1890–1894 (in its preparation, K. Levytskyi participated as the secretary of the «People's Council») provisions on opening a Ukrainian section in the Regional School Council, appointing conscientious Ukrainians to higher positions, on conducting business correspondence with Ukrainians in the Ukrainian language at Lviv University, etc.

Educational and legislative activities of K. Levytskyi significantly increased when he became ambassador to the Vienna Parliament in 1907, and in 1908 – ambassador to the Galician Regional Diet, where he dealt with the problems of internal political reform of Austria-Hungary. K. Levytskyi advocated the introduction of universal, equal, direct and secret suffrage for regional offices; on the elections of the state commission for the development of the law on nationalities; about nationalities and languages; on the settlement of the national issue. The Ukrainian parliamentary representation, headed by K. Levytskyi, set itself the goal of achieving independent political, economic, social and cultural development of the Ukrainian people.

The analysis of socio-political, scientific, educational and legislative activities of K. Levytskyi showed that the history of Ukrainian political and legal thought is not only a process of gradual awareness by Ukrainians of Galicia of their national self-identification, accumulation of knowledge about the existence of the nation, but also a fierce struggle of views of opposing worldviews, each from which he tries to find support in public opinion, to influence political practice and the development of law. In his scientific works, K. Levytskyi highlighted the regularities of the development and struggle of political and legal ideas and theories, identified and characterized the main factors of the formation of Ukrainian political and legal thought and revealed its effect.

Key words: socio-political activity, scientific activity, political-legal opinion, national-state direction.